ادامه از صفحه اول

معضلی به نام عرف دیپلماتیک

و در شرایطی که جان افراد در داخل کشورهای خود به طور جدی در خطر بیفتد- همانند وقایع یوگسلاوی- کشورها می‌توانند با نیت و قصد دفاع از حقوق انسان‌ها وارد میدان عمل شوند. این جهت‌گیری حقوق بین‌الملل عرفی با وقایعی که از سال گذشته در کشورهای عربی اتفاق افتاده، پررنگ‌تر و قوی‌تر شـده. علاوه بر حمایت اکثر کشورهای جهان از جنبش‌های مردم مصر، تونس، یمـن، بحریـن و لیبی درخصوص کشـور لیبی حتی شـورای امنیت به وسیله قطع‌نامه ۱۹۷۳ منطقه پرواز ممنوع و حمایت نظامی از مردم لیبی در مقابل دولت قذافـی را تصویب کرد. این اتفاقات به قدری در حقوق بین‌المللی سریع اتفاق می‌افتد که در حقوق بین‌الملل سنتی و کنوانسیونی، نمی‌تواند وقایع را تحلیل و درک کند. مساله جالب این است که اکثریت قاطع کشورها از حرکت‌هـای مردمی حمایت می‌کننـد. در جاهایی کـه دوگانگی در رفتار دولت‌ها دیده می‌شـود همانند موضع‌گیری آمریـکا در برابر وقایع سـوریه و یمن، با توجه به فراگیر بودن حمایت‌های جهانی از جنبش‌های مردمی خاورمیانه، ایـن موضع‌گیری‌های دوگانه مانع از تقویت عرف جدید بین‌المللی نمی‌شـود. تحت این شرایط ممکن است گفته شود که حقوق بین‌الملل دچار نوعی آشفتگی شده زیرا در واقع حقوق بین‌الملل سنتی در حال پوست‌اندازی است و به سرعت قواعد جدیدی را شکل می‌دهد. اگر مجموعه وقایعی که از سال ۱۹۹۰ بـه این سـو در جامعـه جهانـی رخ داده مانند عراق، افغانستان و کشورهای عربی را یکجا، مدنظر قرار دهیم آن وقت نمی‌توانید مفهوم حاکمیت و اصل عدم دخالت در مسـایل داخلی را به روش‌های پیشین درک کنید. تحت شرایط این تحولات است که نه تنها کشوری مثل آمریکا، فرانسه بلکه کشورهای مسلمانی مثل ترکیه نیز از مردم سـوریه در قبال دولت سوریه به طرق مختلف حمایت می‌کنند و بسـیاری از کشورهای عربی هم در دفاع از دولت سـوریه در قبال مخالفان خود با احتیاط بیشتری عمل می‌کنند. حتی در قبال مسایل یمن نیز مشاهده می‌شود که کشـورهای عربی بیشتر متمایل هسـتند که از جنبش مردمی در برابـر عبدالله صالح حمایت کنند چرا که چندین بار پیشنهاد خروج عبدالله صالح را به عنوان یک راه‌حل مطرح کرده‌اند. با توجه به مجموعه وقایعی که از ۲۲ سـال اخیر در سطح جهان روی داده است، اپوزیسیون یا مخالفان دولت سوریه به خود حق می‌دهند که از حمایت‌های جامعه جهانی برای رعایت حقوق‌شان برخوردار شوند و دولت سوریه در پیدا کردن راه‌حلی برای برون‌رفت از این بحران باید تحولات جاری حقوق بین‌الملل را مدنظر قرار دهد.

*تحلیل‌گر سیاسی و استاد دانشگاه

عکس: AP

«گروه تماس» گرد هم آمدند

تعیین سرنوشت قذافی در استانبول

شرق: با نزدیک شـدن به خزان قـدرت قذافی در لیبی، هیـلاری کلینتون، وزیـر خارجه آمریـکا و مقامات ناتو و عرب بـرای حل بحران لیبی در ترکیه دیـدار کردند. این چهارمین ملاقات «گروه تماس لیبی» است که در پی یافتن راه‌حلی هسـتند تا آینده لیبی را پس از سـرهنگ قذافی مشخص کنند. به نوشته حریت روز گذشته اکثر کشورهای تماس برای تعیین سرنوشت لیبی در کنفرانس استانبول شـرکت کردند. کشـورهای تماس به ۱۵ کشور ناتو، چین و روسـیه گفته می‌شود که درگیر مساله لیبی هستند. در این کنفرانس قرار است آینده لیبی، منهای قذافی و یارانش تعریف شود. طرحی که ترکیه از آن به عنوان «نقشه راه» نام می‌برد. این درحالی است که روسیه و چین که از بازیگران مهم نقشه راه لیبی هستند، از حضور در این کنفرانس سر باز زدند. روس‌ها با ادعای اینکه از روز اول ناآرامی‌ها، مخالف حمله نظامی در لیبی بوده‌اند، از فرسـتادن نماینده به این کنفرانس خودداری کردند. با این حال هردو کشور چین و روسیه به سقوط قذافی معترفند. مارگلوف نماینده ویژه وزیر امور خارجه روسیه می‌گوید: «قذافی روزهای پایانی قدرت خـود را می‌گذراند. از نظر مارگلوف، تلاش برای یافتن یک راه‌حل سیاسـی در لیبی می‌تواند بدون قذافی ادامه یابد.» این درحالی است که ایالات متحده شورای انتقالی لیبی را روز جمعه به رسمیت شناخت . همزمان با این کنفرانس، چین حتی پیشاپیش قول داده است که راه‌حل پیشنهادی این گروه را در سازمان ملل وتو نخواهد کرد. این کنفرانس امروز نیز برگزار خواهد شـد. طبق نقشـه راه، سـرنگونی قهرآمیز یا کناره‌گیری صلح‌آمیز قذافی از طریق مذاکره دو گزینه احتمالی مورد بررسی در این نشست خواهند بود. این نشست در سطح وزیران امورخارجه کشورهای عضو برگزار شـد. در این نشسـت هیلاری کلینتون، وزیر امور خارجه ایالات متحده، ویلیام هیگ، وزیر امور خارجه بریتانیا، آلن ژوپه، وزیر امور خارجه فرانسـه و فرانکو فراتینی وزیر امور خارجه ایتالیا حضور داشتند. در کنار کشورهای عضو ناتو، برخی اعضای اتحادیه عرب نیز در نشست استانبول حضور داشـتند. از مخالفان قذافی نیز محمـود جبریل، رییس شورای انتقالی لیبی برای شرکت در گفت‌وگوها حضور پیدا کرده بود. پیش از این نیز احمد داوداوغلو درخصوص آینده لیبی گفته بود که ترکیه برای پایان دادن به خونریزی‌ها در لیبی و ایجاد دوره انتقالی در آن کشور تلاش می‌کند و در مرحله آینده گام‌های مهمی در مورد اوضاع لیبی برداشته خواهد شـد. او افزوده بـود: به موازات عملیـات ناتو برای حمایت از غیرنظامیان لیبیایی می‌باید گام‌هایی برای حل سیاسی‌بحران لیبی برداشته شود. داوداوغلو با اذعان به اینکه نیروهای مخالف قذافی با کمبود بودجه مواجه هستند گفته بود: شورای موقت انتقالی لیبی با مسایل جدی مالی مواجه است و امیدواریم که گام‌هایی در این زمینه برداشته شود. ترکیه همسو با این اظهارات با یک وام ۲۰۰ میلیون دلاری به شورای ملی انتقالی لیبی موافقت کرد تا میزان کمک‌های مالی خود به مخالفان «معمر قذافی» را به ۳۰۰ میلیون دلار برساند. این درحالی است که شورای انتقالی لیبی با هرگونه سازش و راه‌حلی که منجر به ادامه حکومت قذافی و خانواده او شود، مخالف اسـت. همزمان با این گفت‌وگوها نبرد در شهر استراتژیک و نفت‌خیز بریقه همچنان ادامه دارد. قذافی به‌رغم از دسـت دادن مناطق حساس در نبرد با انقلابیون، تهدید کرده، در صورتی که شورشیان بخواهند پایتخت را تسخیر کنند، طرابلس را موشک باران و منفجر خواهد کرد. در این خصوص مارگلوف فرستاده ویژه روسیه به طرابلس اعتقاد دارد که در صورت تسـخیر طرابلس، استفاده از این گزینه توسط قذافی بعید نیست. او می‌گوید: «نخست‌وزیر در طرابلس به من گفت، اگر شورشیان شهر را تسخیر کنند، آنگاه این شـهر را موشـک‌باران و منفجر خواهیم کرد.» از سویی سیف‌الاسلام قذافی، پسر وی چند روز پیش بار دیگر تاکیـد کرد که پدرش قصد خروج از کشـور را ندارد، بلکه برعکـس، او می‌خواهد «زنده یا مرده» در طرابلس بماند و تا حد مرگ بجنگد.

برادران صدام در یک قدمی اعدام

خبرگزاری فرانسه: پنج نفر از مسوولان نظام پیشین عراق، از جمله دو برادر ناتنی صدام‌حسـین ظرف یک‌ماه آینده اعدام می‌شـوند. به گفته سخنگوی وزارت دادگستری عراق این پنج نفر ازجمله ۲۰۶ نفری هستند که روز پنجشنبه از سوی آمریکا به مقامات عراقی تحویل داده شدند.

قربانی تازه رسوایی شنود

بی.بی.سـی: ربکا بروکس، مدیرعامل شرکت خبری «نیوزاینترنشـنال» در ادامه جنجال بر سـر شـنود مکالمات تلفنی اسـتعفا کرد. این شنودها که توسط رسـانه‌های متعلق به روبرت مورداک انجام گرفته به رسوایی بزرگی در بریتانیا تبدیل شده و پلیس فدرال آمریکا نیز تحقیق در مورد مورداک را آغاز کرده است.

شجاع باش سرهنگ

ایسنا: هوگو چاوز رییس جمهوری ونزوئلا با ارسال پیامی در حمایت از سـرهنگ قذافی از او خواست مقاومت کند. او گفت: لیبیایی‌ها قهرمان هستند، زنده باد لیبی و استقلالش. ما با شما هستیم. چاوز افزود: قذافی پیر، مقاومت می‌کند؛ قذافی شـجاع باش؛ شجاع باش.

ضرب‌الاجل اوباما به کنگره

شرق: باراک اوباما از رهبران کنگره آمریکا خواسته که حداکثر تا ۳۶ سـاعت آینده به مذاکـرات خود درباره افزایش سـقف میزان دریافت وام کشورش خاتمه دهند و در این‌باره به توافق برسـند. روز پنجشنبه نیز طرفین نتوانستند در پنجمین روز گفت‌وگوهای فشـرده، به نتیجه مشخصی دست پیدا کنند. بنابر گزارش‌هـا، باراک اوباما با عصبانیت این جلسـه را ترک کرد. به گزارش خبرگزاری آلمان، جمهوری‌خواهان خواسـتار کاهش بودجه دولت و تنظیم برنامه‌ای صرفه‌جویانه از سـوی کاخ سفید هستند. به طور تقریبی باید حدود یک‌هزارمیلیارد دلار در ۱۰ سال آینده از حجم بدهی‌های دولتی کاسته شود. دموکرات‌ها ضمن مخالفت با جمهورخواهان این صرفه‌جویی را در گرو گرفتن مالیات بیشتر از ثروتمندان امکان‌پذیر می‌دانند. آژانس‌های رتبه‌بندی مالی نیز به دولت آمریکا گوشـزد کردند که در صورت ادامه اختلافات، اعتبار مالی این کشور را «منفی» ارزیابی خواهند کرد. به گزارش بی.بی.سـی، دستیاران اعضای ارشد کنگره به رسانه‌های آمریکا گفته‌اند که باراک اوباما گفته است «زمان تصمیم‌گیری فرا رسیده» و از آنها خواسته که در ظرف ۳۶ساعت آینده برنامه مشخصی تدوین کنند.

اعتصاب در «بی‌بی‌سی»

روزنامه‌نگاران بی.بی.سـی روز گذشـته به اعتصابی ۲۴ سـاعته دسـت زدند. علت اعتصـاب، اعتراض به کاهش نیـروی کار در بی.بی.سی است. در پی بازخرید اجباری گروهی از روزنامه‌نگاران در سرویس جهانی بی.بی.سی، اعضای «اتحادیه ملی روزنامه‌نگاران» ماه گذشـته در یک رای‌گیری از اعتصاب حمایـت کردند. این اتحادیه هشدار داده اسـت که اعتصاب «اختلالات گسترده‌ای» در برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی بی.بی.سی ایجاد خواهد کرد. سخنگوی بی.بی.سی اعلام کرده که این رسانه، از اقدام به اعتصاب توسط اتحادیه روزنامه‌نگاران «مایوس» شده است. این اعتصاب بر فعالیت بخش فارسی بی.بی.سی در روز جمعه نیز تاثیر گذاشت و در نتیجه آن وب‌سایت فارسی به صورت عادی و همیشگی به روز نشد. به گفته اتحادیه ملی روزنامه‌نگاران، شماری از روزنامه‌نگاران سرویس جهانی و بخش بررسی رسانه‌های بی.بی.سی با بازخرید اجباری روبه‌رو شـده‌اند. میشـل استین اسـتربت، دبیرکل این اتحادیه، بی.بی.سـی را به تحریک کارکنان برای دسـت زدن به اعتصاب متهم کرد و آن را «خجالت‌آور» خواند. در مقابل بی.بی.سی اعلام کرده که تلاش می‌کند تا شمار افرادی را که با بازخرید اجباری روبه‌رو هستند، کاهش دهد.

کردهای ترکیه خودمختاری می‌خواهند

شـرق: در پی رد صلاحیت نماینـدگان کـرد پارلمان ترکیـه و بالاگرفتن بحران سیاسـی در پارلمـان این کشور، حالا کردها خواستار یک حکومـت خودمختار شـده‌اند. به نوشته حریت، کنگره جامعه دموکراتیک، با انتشار بیانیه‌ای، خواهان اعطای حق شـهروندی به کردها در قالب یک حکومت خودمختار شـد. این بیانیه توسـط «آیسل توغلوک»، نایب‌رییس کنگره جامعه دموکراتیک و نماینده پارلمان شهر وان خوانده شد. این بیانیه می‌افزاید: «کردها هویتی ملی، بدون در نظر داشـتن قومیت خود نمی‌خواهند.» این بیانیه با انتقاد از رویه گذشته دولت ترکیه در برخورد با کردها، آن را نسل‌کشـی نامیده است. هرچند که در بندی از این بیانیه آمده است که «در حال حاضر رفتار دولتمردان ترکیه بهتر از گذشـته شده است، اما با این حال نسبت به نسل‌کشـی کردها، از موضع انکار پاسخ می‌گویند.» گفتنی اسـت این درگیری‌ها از زمانی آغاز شـد که «خطیب دجله»، نماینده شهر دیاربکر پس از برگزیده شـدن از سـوی مردم توسـط دادگاهی به اتهام همراهی با تروریست‌ها از حضـور در پارلمان منع شـد. بـا رد صلاحیت این نماینده، شهرهای کردنشین بـار دیگر نـاآرام شـدند و همزمان دیگـر نمایندگان کـرد، جلسـات پارلمان را تحریم کردند. با تحریم نمایندگان کرد، آینده مجلس ترکیه با ابهام روبه‌رو شـده است. این در حالی است که بر اساس گزارش‌های رسـیده، در چند روز گذشته در درگیـری بین ارتش ترکیه با پ.ک.ک، ۱۳ نظامی این کشور کشته شده‌اند. بر اساس برآوردهای غیر رسمی ۲۵ درصد جمعیت ترکیه را کردها تشکیل می دهند. گفتنی است کردهای ترکیه که بیشتر در مناطق جنوب شرقی این کشور ساکن هستند از بدو تشکیل ترکیه نوین از تبعیض علیه خود شکایت داشته اند. در زمان آتاتورک کردها حتی از نامیده شدن با قومیت خود محروم بودند به گونه ای که آنها از سوی دولت «ترک کوهستانی» نامیده می شدند.

قاب روز

عکس‌هایی که حدود دو، سه ماه بعد از بمباران اتمی هیروشیما از این فاجعه گرفته شده بود، برای اولین بار در مرکز بین‌المللی عکاسی نیویورک به نمایش گذاشته شده‌اند. در نمایشگاه «هیروشیما، نقطه انفجار، ۱۹۴۵» ۶۲ عکس از بایگانی منحصر به فرد ۷۰۰ عکاس، تا پایان ماه آگوست در مرکز بین‌المللی عکس نیویورک به نمایش گذاشته شده است.

عکس: AP

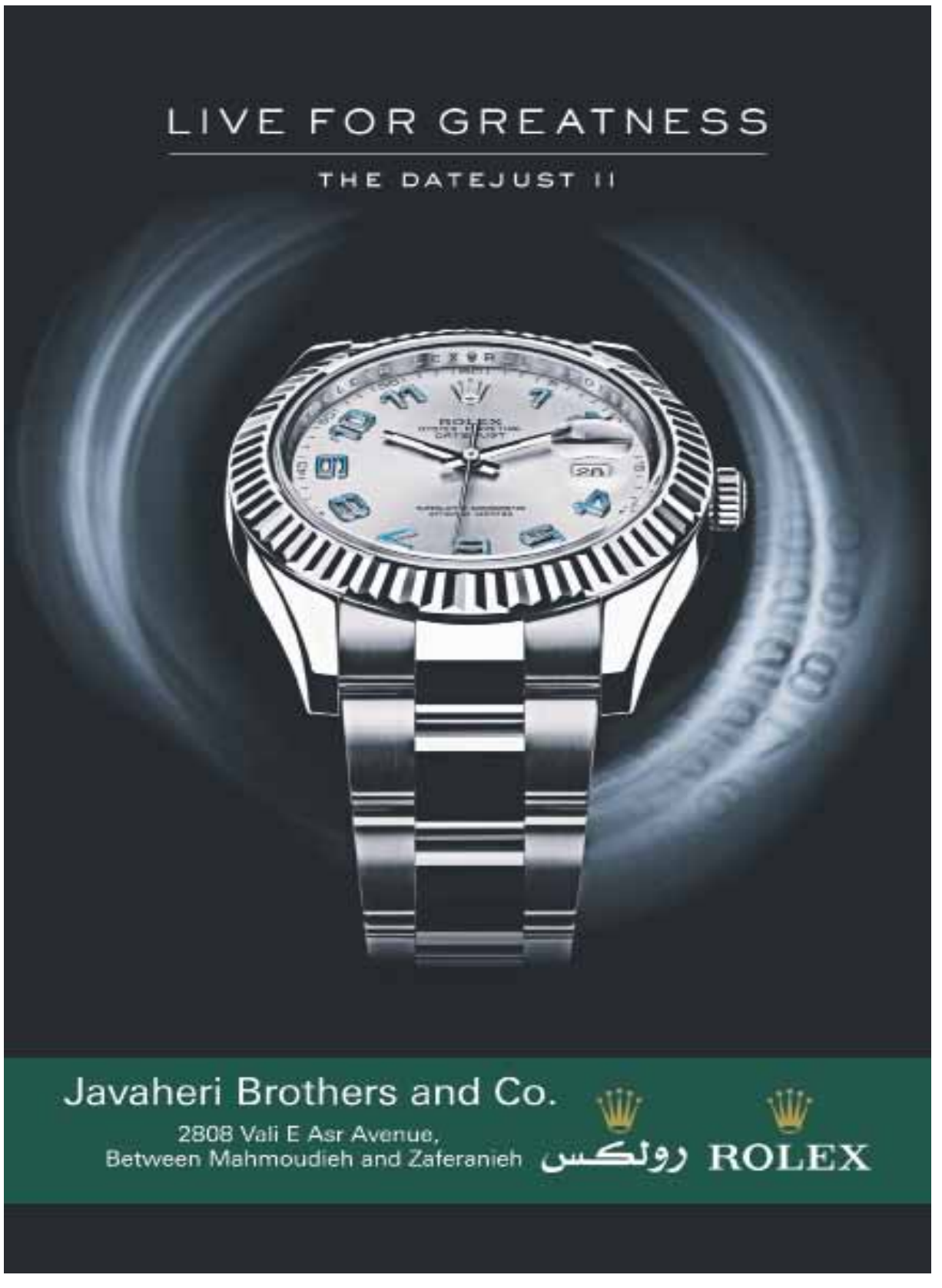

دور و نزدیک

در جست‌وجوی تروریست‌های بمبئی

■ **بی‌بی‌سی:** پلیس بمبئی در ادامه تحقیقات خـود برای یافتن عامـلان بمب‌گذاری‌های روز چهارشنبه، مشغول بررسی تصاویر دوربین‌های مداربسته است. به گفته یک مقام امنیتی هند، تصاویری که یکی از این دوربین‌ها نشان می‌دهد «رفتار مشـکوک» عده‌ای در محل حادثه است. این سـه انفجار، منجر به کشته شدن ۱۸ نفر و زخمی شدن بسـیاری دیگر شد. هیچ گروهی تاکنون مسوولیت این حملات را بر عهده نگرفته اما مقام‌هـا و تحلیل‌گران هندی مشـکوک به دخالت گروهی به نام «مجاهدین هند» هستند.

ملاعمر آماده مذاکره

■ **ایسنا:** دو نماینده پارلمان افغانستان می‌گویند رهبـر طالبان آماده مذاکره با دولت اسـت. هما سـلطانی و ملا عبدالبصیر به خبرنگاران گفتند که با ملا عمر در منطقه‌ای، در ۱۵۰ کیلومتری کابل دیدار کرده‌اند. به گفته آنها ملاعمر پیشنهاد مذاکره با دولت کابل را در صورت تضمین جامعه جهانی و آمریکا به خود و دستیارانش، پذیرفته اسـت. به گفته آنها، ملاعمر نقل‌قول‌های درباره خـودش مبنی بر عدم پذیرش قانون اساسـی، امتناع از احترام به حقـوق زنان و عدم پذیرش قبایل تاجیک را رد کرده است. سخنگوی طالبان این خبر را تکذیب کرده است.

دستگیری گسترده در راهپیمایی سکوت

■ **دویچه وله:** صد نفر دیگر از مخالفان حکومت بلاروس دستگیر شدند. هر چهارشنبه معترضان به سیاست‌های رییس‌جمهوری روسیه سفید در شهرهای مختلف این کشور به خیابان‌ها رفته و با سـکوت مخالفت خود را به ریاست‌جمهوری و دولت این کشـور اعـلام می‌کنند. آنها پس از سرکوب شـدید تظاهرات در ماه ژوئن تصمیم گرفتند مخالفت‌های بعدی خود را در سـکوت اعلام کنند.

حبس ابد برای شکنجه‌گران

■ **بی.بی.سـی:** دو افسر سـابق ارتش آرژانتین به جـرم آزار زندانیان سیاسـی در دوران دیکتاتوری این کشور به حبس‌ابد محکوم شدند. هکتور گامن و هوگو پاسکارلی به دلیل مسوولیت خود در زندان مخوف «ال وسوبیو» متهم به جنایت علیه بشریت شـدند. بیـش از دو هزار و ۵۰۰ زندانی سیاسـی در دوران دیکتاتـوری نظامی دهه‌هـای ۷۰ و ۸۰ آرژانتین در این زندان محبوس شدند و تعداد کمی زنـده بیرون آمدند. رییس ایـن زندان که در حال محاکمه شدن بود، در ژوئن گذشته درگذشت.

افزایش آمار دزدی دریایی

■ **دویچه وله:** اداره کشتیرانی جهانی گزارش داد که از ماه ژانویه تا ژوئن سـال‌جاری میلادی ۲۶۶ حمله به کشتی‌ها انجام شده است. سال پیش این رقـم در همین دوره زمانی حـدود ۲۰۰ مورد بود. بیش از ۱۶۰ مورد این راهزنی‌ها به دسـت دزدان دریایی سومالی انجام شـده است. در گزارش اداره کشتیرانی جهانی همچنین آمده که خشونت دزدان دریایی به تدریج افزایش می‌یابد. در حالی که سلاح آنها در گذشـته فقط چاقو بود، اکنون از موشک و سلاح‌های خودکار استفاده می‌کنند.

بمباران غزه

■ **ایسنا:** جنگنده‌های رژیم اسراییل در حملات مکرر بـه نوارغزه چهار فلسـطینی از جمله دو کودک را زخمی کردند. سخنگوی کمیته عالی امدادرسانی و فوریت‌های پزشکی گفت: دو کودک در جریان حملات جنگنده‌های صهیونیستی به یک منطقـه خالی، واقع در مجـاورت برج‌های المقوسی در غزه زخمی شدند و دو شهروند دیگر هم در جریان بمباران یک پایگاه نظامی در مرکز نوار غزه مجروح و به بیمارستان شهدای الاقصی انتقال داده شـدند. هواپیماهای جنگی اسراییل همچنان به پروازهای خود در بلندی‌های نوار غزه ادامه می‌دهد.

در این روز

۱۶ژوییه ۱۹۲۶

قیام ساندینو

■ «اوگوسـتو سـاندینو» که قیام خود را از سال ۱۹۲۶ بر ضد حکومت راستگرایان نیکاراگوئه آغاز کرده بـود در جنگ با تفنگـداران دریایی آمریکا شکست سنگینی به آنها وارد ساخت. ایالات متحده آمریکا برای حفظ منافع خود در نیکاراگوئه و دفاع از دولت راسـتگرای آن کشور، همواره حامی ژنرال سـاموزا بود. سـاندینو که در پی سرنگونی دولت ساموزا بود، به مبارزه مسلحانه خود تا ۱۹۳۴ ادامه داد اما در این سال «ژنرال ساموزا» رییس راستگرای دولت نیکاراگوئه به نیرنگ متوسـل شد و او را به مذاکره و حل اختلاف از راه مسـالمت دعوت کرد. سـاندینو نیز پذیرفت و با پای خود به سـوی دام شتافت و کشته شد.